

Iris cristata

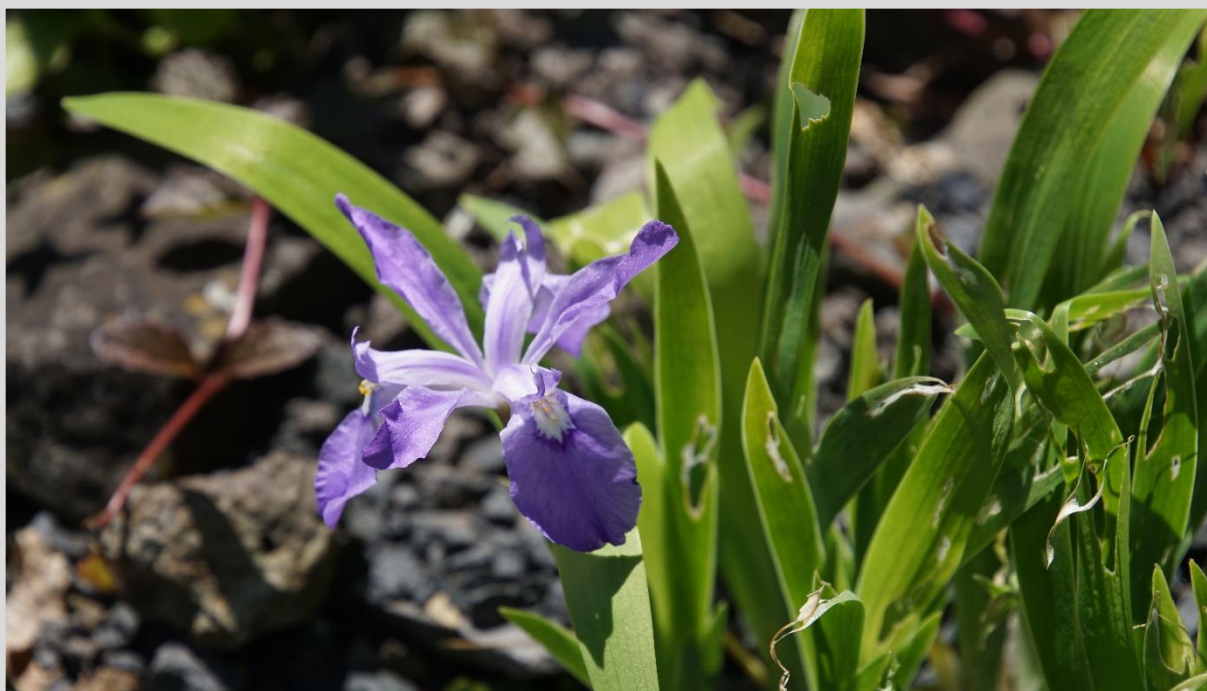

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Iris* komt uit het Grieks en betekent "regenboog", een verwijzing naar de grote verscheidenheid aan bloemkleuren binnen dit geslacht. De soortnaam *cristata* is afgeleid van het Latijnse woord *cristatus*, wat "gekroond" of "voorzien van een kuif" betekent. Dit slaat op de opvallende, gekamde, goudgele tot oranje kam (*crest*) op de baard van de sepalen (hangende bloembladen, de *falls*) van de bloem, een belangrijk kenmerk van deze soort. De Nederlandse naam is Dwergkuifiris of Kuifiris.

Taxonomie

Iris cristata behoort tot het geslacht *Iris* en wordt specifiek ingedeeld in de subgenus *Limniris* en de sectie *Lophiris* (de kuifirissen). Het is een overblijvende, wortelstokvormende plant die inheems is in de oostelijke Verenigde Staten.

- Rijk: Plantae
- Orde: Asparagales
- Familie: Iridaceae (Lisbloemfamilie)
- Onderfamilie: Iridoideae
- Geslacht: *Iris*
- Subgenus: *Limniris*
- Sectie: *Lophiris*
- Soort: *I. cristata*

Synoniemen

De soort is door de geschiedenis heen onder verschillende botanische namen bekend geweest. Enkele synoniemen zijn:

- *Evansia cristata*
- *Iris glumacea*
- *Iris glumacea* var. *angustifolia*
- *Iris odorata*
- *Lophiris cristata*
- *Neubeckia cristata*

Variëteiten en cultivars

Iris cristata is een populaire dwergsoort en heeft verschillende cultivars die voornamelijk variëren in bloemkleur en tint. Enkele bekende variëteiten en cultivars zijn:

- *Iris cristata* var. *alba* (*I. 'Alba'*): Een natuurlijke variëteit met zuiver witte bloemen en een gele of oranje kuif.
- *Iris cristata* '*Caerulea*': Een cultivar die bekend staat om zijn diepere, levendig blauwe bloemen.
- *Iris cristata* '*Eco White Angel*': Een cultivar met helderwitte bloemen.
- *Iris cristata* '*Shenandoah Sky*': Een cultivar met hemelsblauwe bloemen.
- *Iris cristata* '*Summer Sky*': Een cultivar met lichtblauwe bloemen.
- *Iris cristata* '*Lafayette*': Een donkerdere blauw-violette selectie.

Familie

De plant behoort tot de familie Iridaceae, de Lisbloemfamilie, een familie van monocotylen met opvallende, vaak complexe bloemen.

Hoogte

Iris cristata is een dwergsoort. De plant is laagblijvend en snel uitspreidend, en bereikt een hoogte van slechts 7 tot 15 centimeter. De bloemen zitten op zeer korte stelen, waardoor ze vaak bijna steelloos lijken.

Bloemkleur

De soort heeft typisch lichtblauwe, lavendel- of lila bloemen. Het meest onderscheidende kenmerk is de 'kuif' (*crest*): drie parallelle, goudgele, oranje of witte kammen op de hangende bloembladen (*falls*).

Bladkleur

Het blad is smal, zwaardvormig (*ensiform*) en lancetvormig, met een licht- tot middelgroene of soms geelgroene kleur. De bladeren ontstaan uit de wortelstokken en vormen een dicht, waaivormig bladerdek dat als een bodembedekker werkt.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van deze dwergiris is vroeg in het voorjaar en de vroege zomer, doorgaans van april tot en met juni, afhankelijk van het klimaat.

Standplaats

I. cristata prefereert een standplaats in lichte schaduw tot halfschaduw, zoals onder loofbomen. Hoewel de plant volle zon verdraagt, moet de grond dan constant vochtig worden gehouden. Hij groeit het best in een organisch rijke, goed doorlatende en humusrijke grond die neutraal tot licht zuur is (calcareuze grond wordt ook verdragen). De plant is uitstekend voor bostuinen, rotstuinen en als bodembedekker.

Herkomst

De plant is inheems in het oosten van de Verenigde Staten, waar hij groeit op beboste hellingen, rotsachtige ravijnen en langs beken, met name in het Ozark- en Appalachegebergte.

Soort gewas

Het is een langlevende, kruidachtige, overblijvende plant (*herbaceous perennial*). Het is een wortelstokvormende geofyt die zich snel verspreidt via slanke, vertakte wortelstokken (*rhizomen*), waardoor hij een goede bodembedekker vormt.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Vermeerderingswijze

De meest gebruikelijke en gemakkelijkste manier van vermeerdering is door deling van de wortelstokken, die het beste direct na de bloei of in de vroege herfst kan worden uitgevoerd. Vermeerdering uit zaad is ook mogelijk.

Klimaatzone

Iris cristata is zeer winterhard en gedijt goed in USDA hardheidszones 3 tot 9, wat betekent dat hij strenge winters goed kan doorstaan.

Insecten

De bloemen trekken diverse bestuivende insecten aan, waaronder bijen en vlinders. Er wordt ook melding gemaakt dat de plant kolibries aantrekt. Een belangrijke bedreiging voor de plant in de tuin is de irisboor (*iris borer*), slakken en naaktslakken.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Iris_cristata

<https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?kempercode=k690>

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/iris-cristata/>

<https://wiki.irises.org/Spec/SpecCristata>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Iris</i> (regenboog), <i>cristata</i> (gekroond/kuif, verwijst naar de gele kam)
Taxonomie	<i>Familie:</i> Iridaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Iris</i> , <i>Soort:</i> <i>I. cristata</i> (Sectie <i>Lophiris</i>)
Synoniemen	<i>Evansia cristata</i> , <i>Iris glumacea</i> , <i>Lophiris cristata</i>
Variëteiten en cultivars	<i>I. cristata</i> var. <i>alba</i> , <i>I. 'Caerulea'</i> , <i>I. 'Eco White Angel'</i> , <i>I. 'Shenandoah Sky'</i>
Familie	Iridaceae (Lisbloemfamilie)
Hoogte	7- 15 cm
Bloemkleur	Lichtblauw, lavendel of lila met goudgele tot oranje kam (<i>crest</i>)
Bladkleur	Licht- tot middelgroen of geelgroen, smal, zwaardvormig
Bloeiperiode	Vroeg voorjaar tot vroege zomer (april- juni)
Standplaats	Lichte schaduw tot halfschaduw, organisch rijke, vochtige, goed doorlatende grond
Herkomst	Oostelijke Verenigde Staten (beboste hellingen en ravijnen)
Soort gewas	Kruidachtige, wortelstokvormende vaste plant (bodembedekker)
Vermeerderingswijze	Deling van de wortelstokken (na de bloei), zaad
Klimaatzone	USDA zone 3- 9 (zeer winterhard)
Insecten	Trekt bijen, vlinders en kolibries aan; gevoelig voor irisboor en slakken